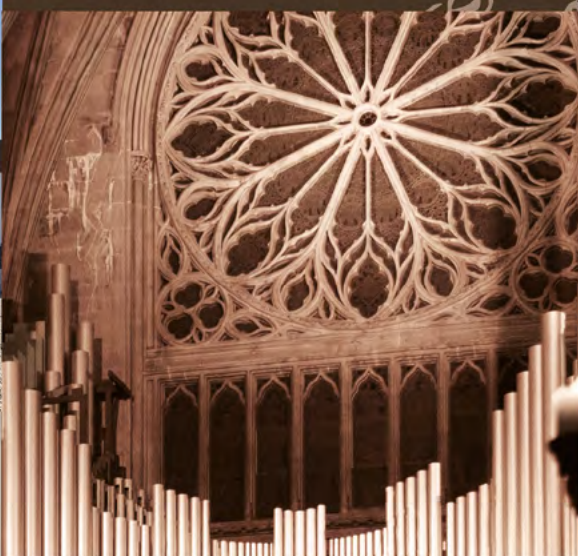

nr. 1 FEBRUAR 2024 90. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

NORDISKE KIRKEMUSIKERE

NIDAROSDOMEN

– DEN NORSKE NATIONALHELLIGDOM

EUROPEAN CONFERENCE FOR
PROTESTANT CHURCH MUSIC

ECPCM PÅ ISLAND 2023

DOKS
DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

Dansk Organist og Kantor Samfund DOKS

Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)
Administrativ medarbejder:
Stine Fredsted Bergqvist

Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke, København
Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Gørslev og Volderslev Kirker
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Anders Gaden kasserer
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligaandskirken.dk
Tlf. 51 35 63 88

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Peter Bjerregaard
Godthaabskirken, København
pb@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft
Nørre Tranders Kirke, Aalborg
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Susanne Krog Thesbjerg
Sankt Hans Kirke, Odense
susannethesbjerg@hotmail.com
Tlf. 26 82 80 14

Akademikernes A-kasse

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Organistbladet DOKS

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31

Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør
eller se mere på www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til
næste nummer: 1. marts
Deadline for annonce-materiale: 1. marts

Grafisk arbejde: spotON og RiisGraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidegrafik: Helle Riis

INDHOLD

4-7

NIDAROSDOMEN I TRONDHEIM

DEN NORSKE NATIONALHelligdom

8-9

NYE PUBLIKATIONER

ORKESTERORGEL, BACH, HOLMENS KIRKE, SALMER OG KOR

11

ÅRSKURSUS I FREDERICA I CHRISTIANSKIRKEN

12-13

REGISTERTAVLEN

14-15

ANMELDELSER

LANGGAARD OG KRYGELL

16

NEKROLOG

MICHAEL RADULESCU

17-18

EUROPEAN CONFERENCE FOR PROTESTANT CHURCH MUSIC ECPCM PA ISLAND 2023

20

EKSKURSIONER I FORBINDELSE MED NKS 2024

21

MUSIK TIL GUDSTJENESTEN

1. SØNDAG I FASTEN, 2. TEKSTRÆKKE

23

KALENDER

24

DOKS'EN UD AF BOKSEN

FAMILIE PÅ LÆSØ OG SRI LANKA

Af Karin Schmidt Andersen,
formand for DOKS

TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE

Det bliver overordentlig interessant at følge etableringen af Liturgisk Forum i den kommende tid. En af intentionerne bag denne nyskabelse i folkekirken er at danne tættere relationer mellem kirke-musikere og præster, og arbejdet skal løftes i fællesskab mellem kirkemusikskolerne og FUV, Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter. Det er betryggende, at kommissoriet for Liturgisk Forum tilsiger at styregruppens formand skal findes blandt kirkemusikskolernes rektorer. Dermed bør det være tydeligt for alle at kirkemusikeres faglighed er nødvendig i arbejdet med gudstjenestens liturgi. Rektor for Sjællands Kirkemusikskole Charlotte Muus Mogensen har i det indledende arbejde gjort en stor indsats, og det er naturligt at hun nu sidder som formand for den styregruppe, der skal sætte Liturgisk Forum i søen. En af opgaverne bliver ansættelse af to medarbejdere, der som fagpersoner kan repræsentere teologien og musikken.

Den indledende fase har allerede sat sig spor og ført til en ny strategi for FUV. Rektor Birgitte Stoklund Larsen har således udtalt, at "FUV skal styrke det tværfaglige samarbejde mellem præster og organister." I samme forbindelse sagde formand for FUV Elof Westergaard, at "Folkekirken har fokus på at gøre alle medarbejdere i et sogn til ligeværdige medarbejdere."

Det er gode meldinger. Kirkens kerneopgave, gudstjenesten og de kirkelige

handling, sker i et samspil mellem alle kirkens faggrupper, men det er åbenlyst, at præster og organisters indsats er bærende. Med høje faglige kvalifikationer og gensidig kollegial respekt for hinandens kompetencer kan præster og organister spille hinanden bedre til gavn for menighed og kirke. Tidligere har samarbejdsfunktionen, så at sige, kunnet begrænse sig til at præst og organist holdt sig på hver sin banehalvdel. Man kunne som solist udfylde sin rolle inden for liturgi og salmebogens autorisation, men med udbredelsen af nye gudstjenesteformer, fravigelser fra højmessens autoriserede ritual og indførelse af div. salmebogstillæg og en mangfoldighed af nye salmer og sange er der behov for at skabe en ægte samarbejdskultur. Når rammerne er flydende, er der brug for at man kan tale sig til rette, udveksle synspunkter og træffe valg, der er velbegrundede i såvel teologi som kirkemusikalske overvejelser. Det kræver høje kompetencer, faglig indsigt og fælles videreuddannelse af teologer og musikere.

For organister er godt arbejdsmiljø tæt forbundet med mulighederne for at kunne udføre sit arbejde med faglig stolthed, at blive inddraget og have indflydelse. Naturligvis har præsten det endegyldige teologiske ansvar og dermed en veto, der kan berøre organistens musikalske valg. I praksis bør det ikke volde problemer, hvis præsten respekterer kirkemusikeren som den

fagperson, der bærer det musikalske ansvar. Når der er vanskeligheder, vil det ofte være grundet i manglende respekt eller indsigt i hinandens faglige viden.

Det gode kollegiale samspil findes mellem DOKS og Præsteforeningen, mellem FUV og Kirkemusikskolerne og på et væld af arbejdspladser fordi organister og præster her respekterer hinandens faglige kvalifikationer og har indset glæden ved tværfagligt samarbejde. Alle organister og kantorer bør tage handsken op og opsøge de fora, hvor præster og kirkemusikere kan udvikle sig sammen og blive klogere på hinanden, om det er efteruddannelse eller faglig sparring. Der er brug for at kirkemusikere engagerer sig i udviklingen af de mange initiativer, der sættes i værk i denne tid. Det kan være nye gudstjenesteformer, børn i kirken, kirkens relevans for unge voksne, gudstjeneste for mennesker ramt af demens, for nu bare at nævne nogle få af de mange gode ting, der arbejdes med.

Liturgisk Forum kan blive en løftestang for et tættere samarbejde mellem teologien og musikken og til styrkelse af de kundskaber præsters og organisters arbejde er funderet i.

EN BERETNING FRA NORD

– den norske nationalhelligdom

Af Thomas Berg-Juul, dirigent for
Nidarosdomens guttekor

Selv hvis man har besøgt de største katedraller i Frankrig, oplevet Peterskirken i Rom og sunget i anglikanske kirker i Skotland, vil Nidarosdomen i Trondheim gøre indtryk.

Det er svært helt at indfange hvorfor, for selvom dimensionerne er imponerende, er de som sådan ikke enestående: 102 m. lang, 50 m. bred og en indvendig højde i skibet på 21 meter (dog ca. det dobbelte i tårnfoden).

Er det den fantastiske belysning fra 2020, som har fremhævet hundredvis af detaljer i det, der tidligere var kendt som "den mørke katedral"? Er det Steinmeyerorglet med sin blotte størrelse og placeringen under rosevinduet i vest? Oktogonen og højalteret i gotisk stil? Blikket mod himlen i tårnfoden? Eller det faktum at Norge, da det stadig var en uhyre fattig nation, over en hundredårig periode fra 1869 lykkedes med at genrejse det

monumentale bygningsværk, som på det tidspunkt var en skygge af sig selv efter utallige brande?

Svaret vil naturligt afhænge af beskueren, men som musikalsk arbejdsplads aftvinger katedralen i hvert fald både taknemmelighed for muligheden og ydmyghed overfor opgaven!

Nidarosdomen er Norges nationalhelligdom. Dette er ikke bare en vidtløftig beskrivelse af en smuk kirke, men konkret manifesteret i det faktum, at det formelt er den norske stat (ikke Den Norske Kirke), der bærer ansvaret for vedligehold og delvis drift. Opgaven varetages af Nidaros Domkirkes Restaureringsarbejder (NDR), som blev stiftet i 1869 i forbindelse med påbegyndelsen af genrejsningen. NDR finansieres dermed af staten, men efter et, groft sagt, krone-til-krone-princip – så NDR er også en forretning. Forretningen består af salg

af indgangsbilletter til Domen med ca. 500.000 besøgende årligt, udleje af Erkebisppegården til eksterne aktører, og særlige events som "Sommer i Borggården" og driften af besøgscentret.

Når det kommer til brugen af kirken, er der et tæt samarbejde mellem Nidaros Domkirkes sogn og NDR. Det er ganske nødvendigt pga. de utroligt mange aktiviteter og det faktum, at begge institutioner sådan set har råderet over Nidarosdomen.

Interesserne er i udgangspunktet modsatte: NDR ønsker så mange åbne timer uden "forstyrrende" øvning til sine omvisninger, mens vi musikere ønsker god tid til forberedelser af koncerter og andre aktiviteter – uden nysgerrige ture. Ikke mindst organisterne mærker denne udfordring og må ofte være yderst fleksible for at få forberedelsestid ved orglerne.

Thomas Berg-Juul foran Nidarosdomen

Nidarosdomens guttekor
og Thomas Berg-Juul foran
Steinmeierorglet

Stillingen som dirigent og kunstnerisk leder for Nidarosdomens guttekor er en fuldtidsstilling. At gå fra et job, som i praksis var nogenlunde ligeligt delt mellem orgelspil og korledelse og -administration til udelukkende at være kunstnerisk leder og dirigent er naturligvis en forandring, der kan mærkes i hverdagen.

Korets administration varetages af daglig leder og producent, og selvom prøvetiden er ca. firedoblet (15 – 18 timer ugentligt) lægges der i stillingen også stor vægt på kontakt med korets sangere og egenforberedelse.

Prøvearbejdet er tilrettelagt med udgangspunkt i stemmegrupper, så første- og andensopraner møder mandage, første- og andenalter tirsdage, efterfulgt af tenor/bas-prøve.

Torsdage tilrettelægges efter behov som enten gruppeprøver, tuppetprøver eller

prøver for hhv. fremtidsskor og koncertkor. En række lørdage over semestret mødes hele koret, typisk i forbindelse med gudstjenestedeltagelse eller koncerter den efterfølgende søndag. Udover bedre tid til prøvearbejdet end på ugedage prioriteres pauser og socialt samvær på tværs af aldre højt – blandt andet med fælles frokost og kagepause tilrettelagt af korets velfærdskomite, i daglig tale ”velferden”.

Tilbagevendende aktiviteter for koret, udover højmesser i Nidarosdomen, er typisk forårs- og efterårskoncerter, ofte større orkesterprojekter, to årlige korejre, en udlandsturné og en, som for de fleste kor, travl julesæson. Denne indebærer bl.a. koncerter i Trøndelag og en juleturné til Oslo. Højdepunktet er koncertrækken i Nidarosdomen, og juleaftensgudstjenesten, der sendes på NRK den 24. kl. 16.00. Julekoncerterne er populære, og mellem 5.500 og 6.000 tilhørere deltager hvert år i en af de 5 koncerter.

Det er åbenbart, at højmassen i Nidarosdomen med de ressourcer dette sted forvalter, ikke nødvendigvis er repræsentativ for hele den norske kirke. Alligevel deles i det følgende betragtninger over liturgien, som så tages med netop dét forbehold og fortrinsvis ses som en beskrivelse af praksis på dette særlige sted.

Overordnet set spiller salmesangen en lidt mindre rolle, end vi kender det i Danmark. Der er færre af dem, typisk blot 4 ved en gudstjeneste på 1 time og 20 minutter – og de er kortere. Hvis en salme har 5 vers eller flere er den ”lang” – og der findes mange med blot 3 vers. Til gengæld er ordinariusleddene musikalsk rigere end vi kender det. Der er flere af dem, og de foreligger med forskellige harmoniseringer og overstemmer – og desuden findes flere serier, der skifter efter kirkeåret.

Det indre af Nidarosdomen

Korprøve

De bibelske salmer har også sin faste plads i gudstjenesten, og disse findes i koralbogen i et utal af udsættelser, ofte for både unisont, ligestemmigt og blandet kor – og selvfølgelig på både bokmål og nynorsk, som det også er tilfældet med en del af salmerne.

Videre skal nævnes, at lægfolk (betegnes medliturger) spiller en større rolle i gudstjenesten. Dette gælder fast ved skriftlæsninger og kirkebønner og i forbindelse med lystænding ved dåb for at nævne nogle områder.

Brugen af ind- og udgangsprocessioner ved alle gudstjenester bemærkes også. Disse er altid med klokker ("kordegn") forrest, som bærer et eleveret kors og derefter tjenestegørende præst(er) og medliturger. Ofte går også dagens medvirkende kor med i processionen.

Endelig er ritualet ved læsning af dagens evangelium værd at opleve. Under af-

syngelsen af en halleluja-sekvens og et evangelievers bæres bibel, kors og lys fra alteret og længere ned i kirken af en procession. Præsten læser derefter teksten – men det er klokkeren (kordegnen) der fysisk holder bibelen i hænderne. Efter læsningen synges atter halleluja-sekvensen, processionen går tilbage til alteret og gudstjenesten fortsætter.

Nidarosdomen har to altre: Korsalteret ved tårnfoden i midten af kirken mellem skibet og langkoret (i daglig tale "vest" og "øst") og højalteret placeret i oktogenen, helt i kirkens østende.

Ved store gudstjenester tages begge altre i brug, mens det ved almindelige gudstjenester besluttet, om gudstjenesten er i øst eller i vest. Valget kan afhænge af, om der er dåb eller ikke, størrelsen på det medvirkende kor og den forventede størrelse på menigheden.

Af øvrige aktiviteter ved Nidarosdomen

skal også nævnes orgelmeditationerne, som finder sted hver lørdag året rundt. Læsning af bibeltekster veksler med orgellitteratur spillet på enten Steinmeyer-orglet eller Wagner-orglet, meditationerne tiltrækker typisk mellem 200 og 300 tilhørere. Det er altid organistens valg af musik, der sætter rammen for disse begivenheder.

Selv efter et lille år som medarbejder ved Nidarosdomen kan man stadig i højeste grad blive ramt af gåsehud, når et af de fornemme kor ved kirken sætter ind, når Steinmeyerorglet bruser eller når blikket vandrer i det mægtige kirkerum. Virkeligheden bag alt dette er dog præcis den samme som alle steder, hvor der skal leveres gode resultater, hvad end det er musikalsk på andre områder: Koordinering, forberedelse, samarbejde, forvaltning af økonomi og ressourcer, overblik, fremsynethed, vilje, ikke mindst: Øvning, øvning og mere øvning!

Kor og kirkemusikalske medarbejdere ved og omkring Nidarosdomen

Nidarosdomens Oratoriekor og Nidaros Domkor ledes af domkantor Karen Haugom Olsen. I domkoret findes ca. 40 stærke sangere der magter et bredt repertoire, mens oratoriekoret med sin blotte størrelse på ca. 80 sangere er oplagt, når de store passioner og messer skal opføres.

Trondheim Vokalensemble består af 8 professionelle sangere, og er tilknyttet såvel Nidarosdomen som Trondheim Symfoniorkester og Opera, ligesom ensemblet initierer egne projekter.

Nidarosdomens Jentekor, ledet gennem mere end 30 år af Anita Brevik, består af ca. 75 piger i alderen 10 – 20 år. Koret optræder ofte som en enhed, men lige så ofte som "Jentegruppe" (10 – 14 år) og "Ungdomsgruppe" (14 – 20 år). Nidrosdomens Guttekor med 90 sangere (se andetsteds).

Domorganister er Petra Bjørkhaug og Brita Sjøberg, som aflastes af assistenter (fastansat i 25%, samt løst tilknyttede vikarer).

På den administrative front tælles i alt 3,5 stillinger som producenter/sekretærer/daglig leder af det omfattende musik- og koncertarbejde.

Alle kor har jævnligt projektsamarbejde med byens professionelle institutioner, Trondheim Symfoniorkester, Trondheim-Solistene og Luftforsvarets musikkorps.

Nidarosdomens Guttekor

Nidarosdomens Guttekor har rødder til 1000-tallet, hvor de første optegnelser om drengekorsang i Nidaros optræder.

I 2027 fejrer koret sit "moderne" 100-års-jubilæum, efter det blev genstartet i 1927 som en del af forberedelserne til 900 års-jubilæet for Den hellige Olav (Norges konge 1015 – 1028). Olav den Hellige er den helgen, som Nidarosdomen er bygget til ære for, og hvis død 29. juli 1030 i slaget ved Stiklestad årligt markeres ved "Olsok", Olavs-festdagene.

Koret består i dag af i alt ca. 90 sangere (pt. 61 drenge- og 29 herrestemmer), og dertil kommer Aspirantkoret, som drives af Trondheim Kulturskole som et 2-årigt forløb, før drengene tilbydes optagelsesprøve til hovedkoret.

Af såvel praktiske som pædagogiske årsager opereres til daglig med "koncertkor" (ca. 70 sangere) og "fremtidskor", hvor de nyeste ca. 20 sangere både holder prøver og modtager undervisning med de øvrige sangere, men også for sig selv, fortrinsvis ved korets sangpædagog og assistentdirigent Maria Nohr.

På de indtil nu 96 år er undertegnede den fjerde dirigent for koret.

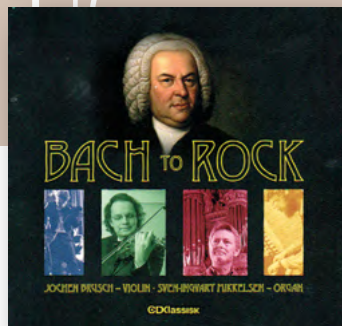
Koret er en selvstændig stiftelse og økonomisk og administrativt uafhængig af domkirken. En samarbejdsaftale institutionerne imellem beskriver bl.a. antallet af gudstjenester, koret forventes at medvirke ved, og brugen af katedralen til koncerter og projekter. I tillæg til de kunstneriske medarbejdere ledes koret administrativt af daglig leder Johannes Köppel og producent og sekretær Mona Grande Lund.

Orglet kaster et helt nyt lys over musikken

The Organ as Orchestra. Richard Strauss: 4 letzte Lieder & Ernest Chausson: Poème. Helle Gössler, sopran, Elisabeth Zeuthen Schneider, violin, Jochen Brusch, violin, Sven-Ingvart Mikkelsen, orgel. CDKlassisk CDK1225

I en artikel i Organistbladet juni 2020 fortæller professor Sven-Ingvart Mikkelsen om sit arbejde med at skabe orgeltransskriptioner af det store symfoniske orkesterrepertoire. Om baggrunden, forgængerne og detaljer om sin egen praksis. Her bringes også nodeeksempler fra Strauss' "4 letzte Lieder" og Chaussons "Poème", der findes indspillet her. Det kan stærkt anbefales at læse artiklen som optakt til lytningen af denne smukke cd, optaget i DKDM's koncertsal ved det store Marcussen-orgel og med arrangøren selv i samarbejde med gode solister. Der er ingen mangel på indspilninger af originalversionerne af disse to værker, så det er i høj grad orglets medvirken, der kaster et helt nyt lys over musikken. Chausson var elev af César Franck, og hans orkestersats klinger bemærkelsesværdig godt for orglet. I Strauss-sangene tager den unge sopran Helle Gössler konkurrencen op med sneesevis af berømte forgængere og klarer det respektabelt. Sven-Ingvart Mikkelsens bruger i sit arrangement foruden orglet også en violin, selvfølgelig i den skønne "Beim Schlafengehen", hvor det allerede fra komponistens side er forudset, men også i den sidste sang "Im Abendrot".

Kammermusikalsk atmosfære med Bach

Bach to Rock. Værker af J.S. Bach og symfonisk rock (Savage Rose, Led Zeppelin, Procul Harum, Jethro Tull) Arrangementer for violin og orgel af Sven-Ingvart Mikkelsen. Jochen Brusch, violin, Sven-Ingvart Mikkelsen, orgel. CDKlassisk CDK1213

En del af de store rockmusikere var inspirerede af Bachs musik, og duoen Mikkelsen-Brusch har videreudviklet dette spændende krydsfelt mellem genrer og tider, hvor begge lejre kommer til orde på skift. Skal man være helt ærlig, er det grundlæggende dog nok på den klassiske musiks præmisser, al den stund hverken violin eller kirkeorgel er udprægede rock-instrumenter. Men Jochen Brusch leger med intonation og rytme, så de swinger, og Sven-Ingvart Mikkelsen finder klange i orglet der giver nye perspektiver også på rockklassikerne. CD'en begynder med de indledende figurationer fra Bachs "Pièce d'orgue" og får direkte over i "Byen vågner" fra Savage Roses "Dødens Triumf". Og så kommer en broget og fornøjelig følge af klassikere fra såvel Bach- som rockrepertoiret. Den ikke alt for efterklangsrige akustik i Helligtrekongers Kirke, Vallensbæk, giver en kammermusikalsk atmosfære omkring Jochen Bruschs violin og Sven-Ingvart Mikkelsen på P.G. Andersen & Bruhn-orglet.

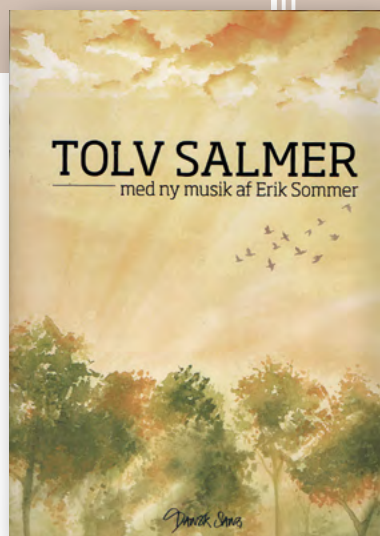

25-års jubilæum som organist og kantor i Holmens Kirke

Danish Choral Music. Korværker og musikarrangementer af Jakob Lorentzen. Holmens Kantori & Vokalensemble. Dacapo 974

Denne cd med arrangementer og originalkompositioner af Jakob Lorentzen udkommer i anledning af hans 25-års jubilæum som organist og kantor i Holmens Kirke, og foruden som komponist og arrangør kan man også opleve jubilaren som dirigent samt akkompagnatør på orgel og klaver. Holmens Kantori og det talmæssigt lidt mindre Vokalensemble er ensembler i superligaen, og deres niveau er et fornemt vidnesbyrd om Jakob Lorentzens indsats gennem årene.

Med 36 skæringer kommer man vidt rundt i Lorentzens produktion, og det er ikke kirkemusik alt sammen. Kunstnerisk mest ambitiøse er nok de fire engelsksprogede korsange til Tove Ditlevsen-tekster, sunget af Holmens Kantori. Tre andre Ditlevsen-sange er i den muntre jazzede ende, hvor "Min nye kjole" pikant nok synges af en herretrio. Cd'en indeholder også en række af Jakob Lorentzens Korvers til Kirkeåret, skrevet med henblik på Holmens Kirkes tradition for korte korvers efter den gammeltestamentlige læsning i højmesse. "Så bøjed den dødsdømte nakken" med tekst af Lisbeth Smedegaard Andersen er imponerende alvorsfuld og langfredagsagtig og giver dybde i det gennemgående muntre helhedsbillede.

Velformede og afvekslende melodier i traditionel stil

Tolv salmer med ny musik af Erik Sommer. Dansk Sang

Den erfarne salmekomponist Erik Sommer har samlet tolv tekster af nulevende digtere og komponeret dem i smuk, ørevenlig stil. "I alle tilfælde er teksterne kommet først, hvorefter jeg har bestræbt mig på at lukke dem op, give dem liv og lade dem flyve ud i sangens og musikens rum", formulerer han det i forordet. Det er velformede og afvekslende melodier i traditionel stil, i et par af dem skal man også kunne "lifte". Alle melodierne bringes såvel med becifring som med firestemmig klaversats. De udvalgte digtere er Iben Krogsdal, Kirsten Illeborg, Leif Rasmussen, Arne Andreasen, Lars Busk Sørensen, Lisbeth Smedegaard Andersen, Sten Kaalø og Jesper Kallesø. Sidst i heftet skriver hver digter nogle linjer om sin salmetekst.

For enden af hver fingerspids
– og fem andre satser for pigechor

Noget at rive i for et ambitiøst kor

For enden af hver fingerspids – og fem andre satser for pigechor. Musik af Anne-Terese Sales/Christian Berg, Christian Præstholm, Maj-Britt Kramer, Matti Borg og Pernille Louise Sejlund. Tekster af Ursula Andkjær Olsen, Benedicte Hammer Præstholm, Iben Krogsdal, Rose Gunilla Ekstrand, Hedvig Ginger Kollerup, Juliane Preisler og Mirian Due. Sankt Annæ Pigechor / Dansk Sang

Denne suite af sange er skrevet i anledning af Sankt Annæ Pigechor's 50-års jubilæum. I forordet fortæller korets chef-dirigent Anne-Terese Sales, at man har taget Ursula Andkjær Olsens digt med den fængende begyndelse "For enden af hver fingerspids er der en ny hånd" som udgangspunkt. Fem andre digtere har efterfølgende skabt hver deres digte med inspiration fra Andkjær Olsen, og en række komponister har sat musik til. Det er tydeligvis musik og tekster med vinge-fang, og ud fra nodebilledet alene får man stor lyst til at høre den opført.

Alle satser er noteret for fire lige stemmer, men ind imellem kommer de helt op på otte, og harmonikken, som f.eks. i Matti Borgs "Jeg og dig", kan sikkert udfordre nogen. Der er noget at rive i for et ambitiøst kor, uden at vanskelighederne forekommer alt for voldsomme. Første sats, med musik af Anne-Terese Sales og Christian Berg, er trykt med klaverstemme, som er en reduktion af den originale sats for strygekvartet. Strygerstemmerne kan købes i Dansk Sangs nodeapp, dansksang.dk/app.

Manglende omhu og pigechor

Weyse og Ingemanns Morgen- og aftensange – for 1, 2 og 3 stemmer. Satser af Henrik Rung. Sankt Annæ Pigechor / Dansk Sang

Sankt Annæ Pigechor har også en andel i denne udgave af Weyse og Ingemanns Morgen- og aftensange. De 15 sange gengives i hele tre udgaver med fuld tekst: enstemmigt med becifring, samt i Henrik Rungs klassiske udsættelser for to og tre lige stemmer. Via en QR-kode får man adgang til øvefiler, indspilninger, noder og inspirationsvideoer til korlederen, alt med Sankt Annæ Pigechor. Det er fortjenstfuldt, at der bliver gjort en indsats for denne guldrandede klassiker, også selvom der er et par skønhedsfejl på nodeudgaven. Det er f.eks. upraktisk, at der skal blases frem og tilbage ved nogle af de trestemmige satser. Det er inkonsekvent, at nogle satser har alle vers trykt under hver sanglinje, mens andre nøjes med de første tre og trykker de resterende vers nedenunder. I forordet hedder det om Weyse, at han var indvandret fra Tyskland. Det var han som bekendt ikke, selvom han oprindeligt var tysktalende; hans fødeby Altona hørte under den danske konge. Man kunne have ønsket sig lidt mere omhu ved denne udgivelse.

VIBORG

internationale kirkemusik

FESTIVAL

8. - 15 marts 2024

VIBORG DOMKIRKE - 8. marts kl. 19.30

Brahms' Requiem med GAIA

SØNDERMARKSKIRKEN - 9. marts kl. 15.30

Bine Bryndorf m. ensemble

VIBORG DOMKIRKE - 10. marts kl. 16.00

Kor72 og Orkester MidtVest

ASMILD KIRKE - 10. marts kl. 19.30

Lodestar Trio

SORTEBRØDRE KIRKE - 11. marts kl. 19.30

Apollo5

Apollo5 - Foto: Andy Staples

Vokalensemblet GAIA

HOULKÆR KIRKE - 12. marts kl. 19.30

Phønix

VESTERVANG KIRKE - 13. marts kl. 19.30

Good Old Gospeltime

VIBORG DOMKIRKE - 14. marts kl. 19.30

Helmut Deutsch, orgel

SORTEBRØDRE KIRKE - 15. marts kl. 14.00

Masterclass m. Helmut Deutsch

HOULKÆR KIRKE - 15. marts kl. 19.00

Eric Ericsons Kammarkör

Eric Ericsons Kammarkör - Foto: Markus Gärder

Optaktskoncerter og musikgudstjenester

SORTEBRØDRE KIRKE - 31. januar kl. 9.00

Musikken i kirken

SORTEBRØDRE KIRKE - 2. marts kl. 11.00

Musikken til livets begivenheder

BJERRINGBRO KIRKE - 3. marts kl. 16.00

Giovanni Pergolesi - Stabat Mater

VEJRUM KIRKE - 3. marts kl. 16.00

Cello Recital

KARUP KIRKE - 3. marts kl. 19.30

Musikgudstjeneste: Sødal Happy Singers

TAPDRUP KIRKE - 4. marts kl. 19.30

Sarabanda og Marianne Heuer

VISKUM KIRKE - 5. marts kl. 19.30

Femklang

SKALS KIRKE - 6. marts kl. 19.00

Syng Sammen Koncert

ALMIND KIRKE - 6. marts kl. 19.30

Amici Musicali

SORTEBRØDRE KIRKE - 10. marts kl. 10.00

Musikgudstjeneste

HOULKÆR KIRKE - 10. marts kl. 10.30

Musikgudstjeneste

Læs mere og bestil billet på

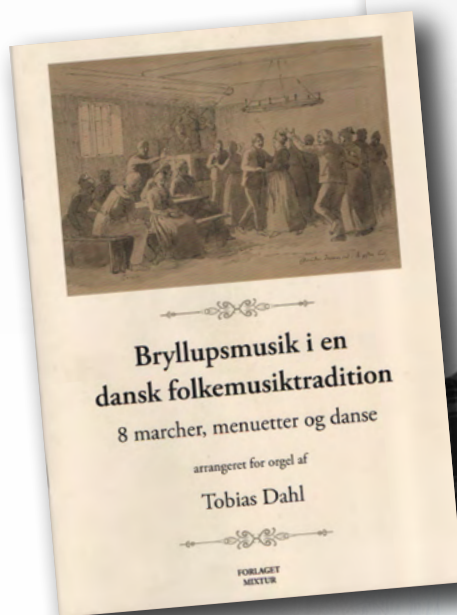
viborgfestival.dk

ÅRSKURSUS I FREDERICIA I CHRISTIANSKIRKEN

DOKS' bestyrelse har valgt, at årets kursus bliver et endagsarrangement **mandag den 22. april**, da der er Nordisk Kirkemusik Symposium i København i september. Valget er faldet på et centralt sted i Danmark, Fredericia. Oprindeligt var det planlagt, at vi skulle starte med en orgelkoncert i Trinitatis kirke med kirkens nye organist Tobias Dahl Osenbrüg, og hvor en større ombygning af orglet i kirken netop skulle være overstået. Af forskellige årsager er ombygningen blevet forsinket, så koncerten er flyttet til Christianskirken. Her vil Tobias Dahl Osenbrüg spille musik af J. S. Bach, dansk folkemusik og egne kompositioner.

Folkemusik på programmet

Tobias Dahl Osenbrüg har en kandidat i kirkemusik fra Det Jyske musikkonservatorium. I efteråret 2022 kunne han supplere sin uddannelse med et studieophold ved Hochschule für Kirchenmusik i Tübingen i Sydtykland, bl.a. med undervisning i improvisation hos Johannes Mayr, domorganist i Stuttgart, og undervisning i litteraturspil hos Martin Kaleschke, organist i Ludwigsburg. Han studerer til daglig på solistlinjen på SDMK i Esbjerg, hvor han efter planen debutterer i maj 2024. Tobias skriver: *"Jeg er aktiv som folkemusiker bl.a. i duoen Ravidal og har danset folkedans allerede fra barndomsårene. Som en naturlig forlængelse heraf har jeg taget folkemusikken med over på orglet, og det er nu en fast del af mine koncertprogrammer."*

Forsiden på *Bryllupsmusik i en dansk folkemusiktradition*

Tobias Dahl Osenbrüg

I efteråret 2022 udgav Tobias node-samlingen *"Bryllupsmusik i en dansk folkemusiktradition"* på forlaget Mixtur. En samling af melodier, sat i arrangement for orgel, som enten har været brugt som brudedans ved festen eller som march til og fra kirken.

Dagen starter med kaffe og rundstykker fra kl. 10, koncert kl. 11, og frokosten indtages i Trinitatis Sognegård, som også er rammen om de to faste punkter, "Bjørnetimen" kl. 13.30 og generalforsamlingen kl. 15.30. Efter generalforsamlingen er der mulighed for at melde sig til en middag.

Christianskirken

Nye Tillids- repræsentanter

Vi siger velkommen til to nye tillidsrepræsentanter i DOKS: Signe Buch Ladehoff, Viborg Stift, og Christian Devantier, Helsingør Stift.

Nyt fra Det Kgl. Danske Musikkonservatorium

Konservatoriets lærere kan søge om at få tildelt timer til kunstnerisk og pædagogisk udviklingsarbejde, hvilket har givet tre af DKDM's undervisere i liturgisk orgel mulighed for at arbejde med en "inspirationsbog til udfærdigelse af salmeforspil med relation til tradition, musikhistorien og orgellitteraturen". Bogen er nu færdig, og de tre lærere – Mads Høck, Erik Kolind og Søren Christian Vestergaard – har netop præsenteret bogen for orgelfaggruppens studerende og lærere, og det er tanken at bogen senere bliver udgivet, så alle organister kan få glæde af den.

Sven-Ingvart Mikkelsen

Frobenius-prisen til Lasse Toft Eriksen

Årets modtager af Frobeniusfondens Store pris på kr. 250.000 bliver Lasse Toft Eriksen, organist og kantor ved Treenighedskirken i Esbjerg. I begrundelsen hedder det: "Han tildeles prisen for sit enorme engagement i dansk kirkemusikliv, hvad angår såvel orgel som kor, for sit skabende og opbyggende arbejde som organist på højeste niveau, og for en imponerende indsats med nodeudgivelser af orgel- og kormusik på forlaget Mixtur". Prisoverrækkelsen finder sted ved en koncert i Trinitatis Kirke, København, **lørdag 21. september kl. 15.30** i forbindelse med Nordisk Kirkemusikfestival og NKS2024.

Organistkonvent i Fyens Stift

Organister fra Fyens stift var 6. november samlet i Ansgar Kirke, Odense. Der blev indledt med koncert ved Poul Balslev og Anders Grankvist Schou. Der var TR-valg, hvor Susanne Krog Thesbjerg og Anders Grankvist Schou blev genvalgt som tillidsrepræsentanter på DOKS' område. Efter frokosten fik Bjørn Arberg ordet med "nyeste nyt fra ind- og udland". Kaffe, kage, kollegialt samvær på tværs af foreninger, besøg fra DOKS' sekretariat, musik og valg af tillidsrepræsentanter. Organisters stiftskonventer kan noget.

Folkekirkens Arbejds miljøråd uddeler for første gang Folkekirkens Arbejds miljøpris

Abildgård Kirke i Frederikshavn vandt konkurrencen som bedste arbejdsplads 2023. DOKS' sekretariatsleder Bjørn Arberg, formand for Folkekirkens Arbejds miljøråd, og næstformand Inge Kjær Andersen uddelte prisen den 12. december ved en festlighed i Abildgård Kirke

Har du forsikret dig selv godt?

Har du og dine nærmeste en god forsikring, der dækker, hvis I får brug for behandling i forbindelse med en personskade, psykologhjælp, fysioterapi eller andet, hvor det er jer selv, det handler om? Dit faglige medlemskab giver dig adgang til TJM Forsikring, hvor du kan få en personforsikring til dig og din familie, som ud over en almindelig ulykkesforsikring også kan omfatte tand-, sygdoms- og sundhedsforsikring. Forbrugerrådet Tænk har for nylig testet 15 forsikringselskabs ulykkesforsikringer og på den baggrund givet TJM's ulykkesforsikring sin anbefaling. I begrundelsen skriver Forbrugerrådet bl.a.: "TJM Forsikring er billigst i testen, og har samtidig en god og meget fornuftig dækning. Derfor tildeles TJM Forsikring en Anbefaler."

Liturgisk Forum er et skridt nærmere

Liturgisk Forum skal forankres i et samarbejde mellem Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter og folkekirkens tre kirkemusikskoler. Det samarbejde er nu formelt etableret med underskrivelsen af en samarbejdsaftale mellem de tre institutioner. Samarbejdsaftalen blev mandag den 20. november 2023 underskrevet af formænd og rektorer for FUV og Sjællands, Løgumkloster og Vestervig Kirkemusikskoler. Der er afsat 15,2 mio. kroner på folkekirkens fælles budget til en 6-årig projektperiode. Liturgisk Forum får base i Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, og arbejdet med nedsættelse af styregruppe og ansættelse af projektmedarbejdere går i gang i begyndelsen af det nye år, så Liturgisk Forum kan etableres **1. august 2024**.

Fælles bestyrelsesseminar DOKS og Organistforeningen

23.-24. november holdt DOKS og Organistforeningen et fælles bestyrelsesseminar på Dalum Landbrugsskole. Den første dag udvekslede man erfaringer fra TR-arbejdet og talte om uddannelse, menighedsrådsloven og arbejdsgiverrollen, Folkekirkens Arbejdsmiljøråd og rundede af med en drøftelse af organistens faglige integritet. Fredagen blev benyttet til bestyrelsesmøde i de respektive foreninger. Organister har brug for hinanden lokalt og på organisations niveau.

Studieophold i Rom

Forskere, kunstnere, arkitekter, musikere og forfattere kan nu søge studieophold på Det Danske Institut i Rom i perioden fra **1. sept. – 29. december 2024**. Institutet har til huse i Kay Fiskers fornemme bygning fra 1967 og ligger i Borghese-parken. Information om stipendiemuligheder og ansøgningsskema findes på instituttets homepage: www.acdan.it. Frist for indsendelse af ansøgninger er **12. februar 2024 kl. 24.00**.

Bachs samlede orgelværker

Vor Frelses Kirkes organist Lars Sømod Jensen opfører Bachs samlede orgelværker i en serie på 12 koncerter på søndag eftermiddage i løbet af 2024. De første 4 koncerter i februar og marts, begyndende **11. februar kl. 15, de næste i maj, september og november**.

Historiske salmeindspilninger

Lars Rosenlund Nørremark har som resultat af sin forskning i historiske salmeindspilninger lagt en række af disse op på sin hjemmeside med en omfattende introduktion. Materialet dækker perioden 1900-1955 med langt over 100 indspilninger. Blandt de medvirkende er Albert Hoeberg, Vilhelm Herold, Helge Nissen, Københavns Drengkor, Elsa Sigfuss og Mogens Wöldike, Aksel Schiøtz og Herman D. Koppel, Edith Oldrup og Niels Otto Raasted. www.larsnorremark.dk/op-og-ned-paa-salmens-tonestige

Ny rektor på Vestervig Kirkemusikskole

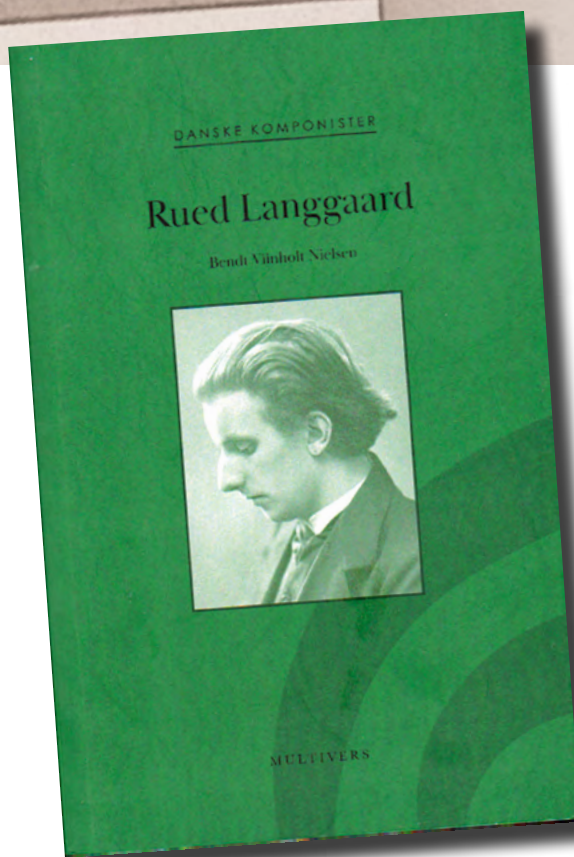
Martin Gade har en baggrund som musikskoleleder og senest vicerektor ved Syddansk Musikkonservatorium. Han bor på Thyholm, og med ansættelsen "vender han hjem" til et lokalområde, han kender rigtigt godt. Han er selv aktiv musiker og føler sig i kraft af sin mangeårige erfaring med uddannelsesledelse - og bl.a. formand for Kirkemusikalsk Kompetencecenter - godt rustet til opgaven som rektor og glæder sig meget til at lære Vestervig Kirkemusikskole at kende indefra.

Et must i Rued Langgaard-forskningen

Bendt Viinholt Nielsen: Rued Langgaard. Forlaget Multivers. Pris kr. 179,95

Danmarks førende Langgaard-kender Bendt Viinholt Nielsen har allerede udgivet en række bøger om Rued Langgaard, begyndende med værkfortegnelsen "Rued Langgaards Kompositioner" i 1991 og fulgt op af en biografi i 1993. Den blev revideret og udvidet i 2012 under titlen "Den ekstatiske outsider". Viinholt Nielsen er også dybt involveret i Rued Langgaard-nodeudgaven og den årlige festival i Ribe. Men som han skriver i forordet til den nye bog, er vi slet ikke kommet til bunds i alt det, der kan fortælles om den gådefulde komponist, og i denne bog følger han nogle spor i Langgaards liv, som hidtil kun har været svagt belyst. For eksempel Langgaards relation til filosofen Severin Christensen, der var en af hans få fortrolige venner og sympatisører, men som Langgaard stødte fra sig under sine psykiske kriseår i 1930'erne. Severin Christensens dagbogsnotater kaster interessant lys over komponisten.

Desuden bliver der sat efternavn og billede på den mystiske Dora, en kvinde Langgaard mødte i sin ungdom, og som har sat sig spor i en række af hans værker. Det kommer frem, at hun og Rud (sådan stavede han sit navn i begyndelsen) mødtes i Rosengården i Blekinge i 1913, hvor de begge tilbragte nogle uger. Nogle år senere traf de hinanden igen og omgikkes sporadisk i et par år. Dora From hed hun, hun giftede sig med en anden og havde ligesom Rud et vanskeligt liv præget af psykisk ustabilitet. Episoden med Dora var Ruds eneste forelskelse. Hans senere ægteskab med Constance Tetens var et praktisk,

ikke-erotisk, arrangement som Ruds mor havde ordnet inden hun døde. Viinholt Nielsen formulerer det sådan: "Ægteskabet var en kontrakt, som skulle sikre Constance socialt, mod at hun fungerede som Ruds husbestyrerinde." Det udelukkede dog ikke, at Langgaard kom til at nære stor hengivenhed for sin opofrende hustru. Men det var sange inspireret af Dora, der fik musikalsk betydning og blev brugt som en slags erindringsmotiver i flere af Langgaards senere værker.

Bogen kommer også nærmere ind på nogle af Langgaards mange personlighedsprægende fysiske og psykiske træk. Det er næppe overraskende, at Viinholt Nielsen kommer frem til at Langgaard havde, hvad vi i dag ville betegne som en art autisme, men man har også fundet ud af, at han led af en hormonal sygdom, som medførte træthed, nedtrykthed og

manglende mentalt overskud. Det ligger som baggrund for hans komplicerede forhold til omverdenen og manglende evne til at begå sig i musiklivet.

Først og fremmest er bogen en komprimeret gennemgang af de utroligt mange aspekter af Rued Langgaards musikalske og åndelige udvikling fra barndommen, hvor han blev udannet som vidunderbarn og af sine forældre blev betragtet som et geni, over indledende succeser og senere nederlag, de mange og radikale musikalske stilsift, til de sidste år som domorganist i Ribe. Hans menneskelige egenskaber er ganske vist vigtige, men som det formuleres:

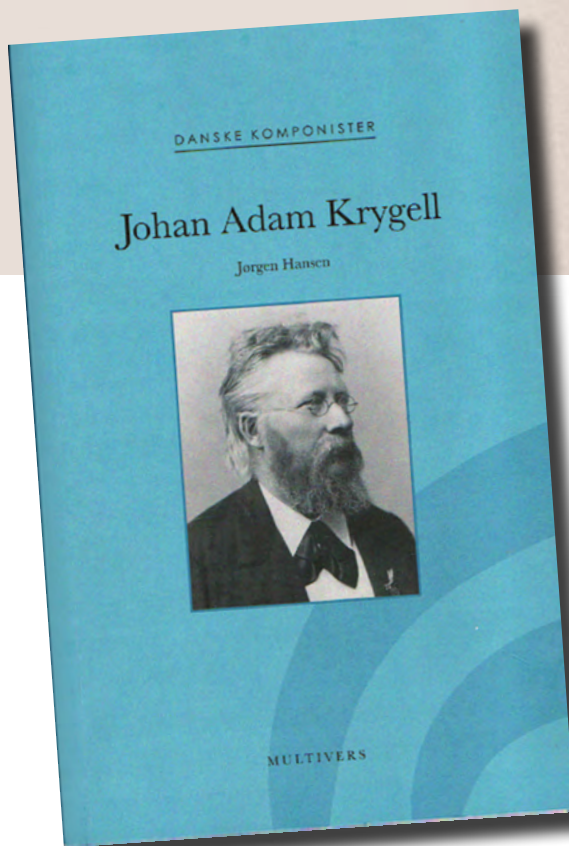
Personen Langgaard står ikke i vejen for vurderingen, det

er værket der står tilbage. Få komponister har efterladt sig et så forskelligartet og uhomogent livsværk som Langgaard, og en af bogens styrker er, at den afstår fra forsøg på at give enkle svar på komplicerede sagsforhold og loyalt, om end langt fra ukritisk, følger med ud i krogene i produktionens forskellige faser. En række af hovedværkerne beskrives nærmere.

Med sin fylde af stof kunne bogen sagtens have været to-tre gange så lang. Men det knappe format gør, at den er til at komme igennem på kort tid, og så kan man vende tilbage til enkelte afsnit og gå videre med de perspektiver de giver. Hvis man vil opdateres på den nyeste stand i Rued Langgaard-forskningen, er denne bog et must.

Johan Adam Krygell

Jørgen Hansen

Pionerarbejde om en overset orgelkomponist

Jørgen Hansen: Johan Adam Krygell.
Forlaget Multivers. Pris kr. 179,95

Bind 19 i den omfattende serie af biografier af danske komponister fra forlaget Multivers er helliget organisten og komponisten Johan Adam Krygell (1835-1915). Det er mangeårig medarbejder på DR Jørgen Hansen, der har lavet det store pionerarbejde med at afdække Krygells liv og musik. Forfatteren skrev for mange år siden universitetsspeciale om Krygell, og et sammendrag heraf blev trykt i "Efterklange af romantikken i dansk orgelmusik", Det Danske Orgelselskabs Skriftserie nr. 1 (2007), omtalt i Organistbladet februar 2008. I denne bog er han efter eget udsagn begyndt forfra med emnet, dels er researchmulighederne i mellemtiden blevet bedre, dels har han selv fået et nyt blik på stoffet. Det er den første biografi om Krygell i bogform.

Krygell var organist ved Matthæuskirken på Vesterbro i København fra kirkens åbning i 1880 til sin død i 1915. I den periode udfoldede han en stor kreativitet som

koncertgiver og komponist, trods konstante økonomiske problemer (der fortælles en del om datidens meget ringe økonomiske vilkår for organister) og mange klager over manglende anerkendelse. Sognepræsten ved Matthæuskirken skrev f.eks. i en anbefaling til kulturministeriet "Hans Embede er kun ringe aflagt, men til Trods for den Skuffelse Ansættelsen heri Byen endnu har bragt ham paa flere Punkter, udfylder han sin Post paa en Maade, der vidner smukt om hans Kiærlighed til sit Fag."

I sin samtid var Krygell bedst kendt for sin orgelmusik, der spænder fra kunstfærdigt udformede fugaer og store firsatsede koncerter over den instruktive brugsmusik, præludier og fugaer, til følsom stemningsmusik, der har hjemmets harmonium som målgruppe. Han var omhyggeligt uddannet kontrapunktiker, en fremragende improvisator og også åben for tidens dyrkelse af stemningsmusik. Jørgen Hansen skriver, at man kan håbe, at nogen en dag vil kigge på Krygells samlede orgelproduktion med særligt henblik på dens iboende dualisme barok-senromantik. Ved lanceringen af denne bog i Matthæuskirken fik vi et fint indtryk af noget af denne musik ved Philip Schmidt-Madsen. Krygell fremstod som en seriøs og teknisk dygtig, men nok også lidt gammeldags, tilbageskuende kunstner type.

Det er dog Jørgen Hansens påstand, at Krygells væsentligste indsats lå på kammermusikområdet, først og fremmest i de ikke mindre end 25 strykekvartetter, han skrev sent i livet. Der er en kvartet i hver toneart, og to i F-dur. Jørgen Hansen fremhæver også Krygells orkestermusik, heriblandt 4 symfonier og en række Ouverturner og suiter, hvoraf en del blev

opført i bl.a. Koncertforeningen og Tivoli.

Krygell kom fra små kår i Næstved, fik kun en overfladisk skoleundervisning og blev efter konfirmationen sat i malerlære. Men han var allerede som barn "uimodstaaelig hængende til Musiken", og sideløbende med malerarbejdet spillede han til baller på violin. Bogen fortæller levende om musikforholdene i provinsbyen Næstved og om Krygells stædige vilje til at blive noget ved musikken. Efter et års sygdom forlod han malerfaget helt, begyndte at spille orgel og tog privatundervisning i København hos Gottfred Matthiessen-Hansen. Han fik organistembede ved Herlufsholm og blev i en for tiden fremrykket alder blandt de første studerende på Kiøbenhavns Musikkonservatorium, hvor han havde Gade og Hartmann som lærere. Det var de fineste lærere man kunne opdrive, og Krygell fik da også en karriere som de fleste kunne være tilfredse med. Han følte sig dog aldrig rigtig anerkendt i samtidens musikkredse, hvilket nok også havde at gøre med hans specielle personlighed. Han bliver beskrevet som naiv og lidt af en fremmed fugl i det dannede, men lukkede københavnske kunstnermiljø. En Carl Nielsen kunne sparke døren ind, men det lykkedes aldrig for alvor for Krygell, der livet igennem måtte spæde til selv, når han ville have sin musik udgivet. Den dag i dag foreligger hovedparten af hans værker kun i manuskript på Det Kgl. Bibliotek.

Det er en velskrevet, underholdende og tankevækkende bog. Jørgen Hansen har skrevet, som ikke blot giver lyst til at lære mere af Krygells musik at kende, men også giver et tidsbillede af en epoke i dansk musik, hvor København forandrede sig i stor stil, og en talentfuld, men sky og lidt aparte skikkelse som Johan Adam Krygell havde det svært.

NEKROLOG

MICHAEL RADULESCU

1943-2023

En af Europas helt store musikerpersonligheder sov stille ind lillejuleaften 2023. Han blev 80 år gammel.

Michael Radulescu blev født i Rumænien af en tysk mor og en rumænsk far. Han studerede orgel hos Anton Heiller og orkesterledelse hos Hans Swarowsky i Wien. Her blev han blot 25 år gammel ansat som professor og underviste i orgel fra 1968-2008. Han var aktiv som orgelsolist, dirigent og komponist ved siden af sit store virke som pædagog. Han rejste over det meste af verden, og hans skare af studerende var tilsvarende international med organister fra hele Europa, Nordamerika, Australien og Japan.

Bachs værker, både orgelværker og større vokal- og orkesterværker, var centrale i hans virke både som dirigent, orgelsolist og underviser. I Porrentruy i det franske Schweiz opførte han over en lang årrække mange af Bachs kantater, de store passioner og udvalgte orkesterværker foruden centrale værker af Händel, Mozart og Beethoven. Her indspillede han også alle Bachs orgelværker i en kompromisløs live-optagelse uden redigering.

Som komponist skrev Radulescu kirkemusik, værker for orgel, sangstemme og orgel, kor og orgel, kammermusik og orkesterværker. Hans musik er rytmisk prægnant og ofte inspireret af sproglige og poetiske konstruktioner, ligesom den helt tidlige musik og dens former ligger til grund for en del værker. Et tidligt orgelværk er det tre-satsede "Ricercari" fra 1984. Sidste sats har en forrygende rytmisk fremdrift, som efterlader både lytter og spiller åndeløs. Orgelværket "Madrigali" fra 2010 blev hans sidste komposition. Det har nogle af de

samme rytmiske træk som Ricercari, men også en næsten meditativ ro i lange afsnit. Værket består af ni meget kontrasterende satser og gør brug af Radulescues egne skalaer/modi ligesom mange af hans øvrige værker.

Michael Radulescu blev tildelt Goldenes Verdienstzeichen der Stadt Wien i 2005 for sit pædagogiske virke. I 2007 modtog han Würdigungspreis für Musik fra det østrigske kultur- og undervisningsministerium.

I december 2013 udkom bogen "Bey einer andächtig Musiq." om Bachs store passioner og h-mol-messen. I 2019 udkom en artikel i "The Diapason" med titlen "J.S. Bach's Organ Music and Lutheran Theology: The Clavier-Übung Third Part". Desuden er der udgivet en bog på italiensk, som samler flere af Radulescues masterclass-foredrag om Bachs Orgelbüchlein: "Le opere organistiche di J.S.Bach - Orgel-Büchlein" (Cremona 1991). På fransk er udkommet en interview-samling af Pascale Rouet "Michael Radulescu – entretien, conférence, analyses" (2004).

Tilbage hos mange af os ældre danske organister står mindet om en karismatisk underviser, som med sine kurser i Løgumkloster, København og siden også Liechtenstein og Porrentruy inspirerede og prægede os for livet som musikere. Michael Radulescu levede og åndede musik, og han

delte gerne ud af sin ufatteligt store viden om musik, teologi, kultur og kunst helt generelt. Hans store skare af studerende på centrale poster inden for orgel-uddannelse i Europa, USA, Japan og Australien vidner om, hvor stor betydning han fik.

Han forlangte meget af sine elever, og han forlangte endnu mere af sig selv. Kompromisløs på mange måder. Og ufatteligt inspirerende! Æret være hans minde.

Foto: Malle Madsen

SIRENA RECORDER QUARTET

Fra Prætorius til Pink Panther

Tlf. 28376932 • karina@agerbo.eu • www.sirena.se

ECPCM PÅ ISLAND 2023

Af Poul Skjølstrup Larsen,
næstformand for DOKS

I dagene fra den 21.9. – 25.9 mødtes 43 deltagere fra 14 forskellige lande til "European Conference for Protestant Church Music" i Island. Størstedelen af deltagerne er repræsentanter for forskellige kirkemusikforbund, således også undertegnede, der er DOKS' repræsentant. Normalt er rytmen ved disse konferencer, at de afholdes i Strasbourg hvert andet år, og på skift i et af medlemslandene de andre år. Den islandske repræsentant gennem mange år, Margrét Bóasdóttir, er nu gået på pension,

og hun ville gerne være vært for en konference, så derfor blev rytmen brudt. Konferencen startede i den imponerende Hallgrímskirkja i Reykjavík med en kort indføring i livet i kirken ved den islandske biskop Agnes M. Sigurðardóttir og en kort koncert på det velklingende 72 stemmer store Klais-orgel fra 1992. Efter velkomsten blev vi alle inviteret hjem i biskoppens private stuer til vidunderlig islandsk lam.

Selve konferencen foregik i Skálholt, halvanden times kørsel fra Reykjavík. Skálholt har en helt særlig betydning i den islandske historie, da det har været bispesæde i mange århundreder. Den første kirke blev bygget i 1050 af tømmer fra Norge. I den tidlige middelalder var der en kirke, der var en af de største trækirker i Europa. Stedet var i mange år et af de største bysamfund på Island med latinskole, kloster og uddannelse af præster. Den nuværende kirke blev bygget i 1963, og er den første stenkirke på stedet. Den blev bygget med støtte fra alle de nordiske lande og Færøerne. Orglet er

skænket af Danmark, er på sytten stemmer og tre manualer og bygget af Frobenius.

Der er en særdeles god akustik til korsang og orgelmusik. I forbindelse med kirken er der et lille fint arkæologisk museum.

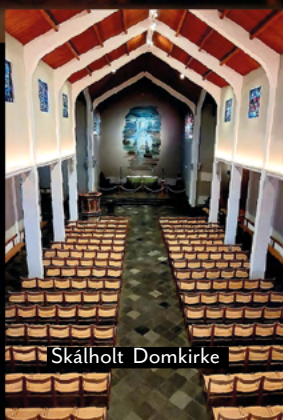
I dag ligger kirken helt øde, med få bebyggelser omkring sig, men med et kursuscenter, som har en central betydning for det islandske kirkeliv. Her holdes der efteruddannelse for de ansatte i kirkerne, og stedet er også et yndet sted for afholdelse af weekender for det rige islandske korliv. Om sommeren finder en stor kirkemusikfestival sted, som tiltrækker kor fra både ind- og udland.

Konferencen bød på en række foredrag om kristendommen på Island, specielt om musik og tro i Skálholt, og om messe- og sangbøger fra ca. 1540-1740 samt om kirkemusikken i nyere tid.

Her bare et kort overblik over de tre emner.

Skálholtkórrinn

Skálholt Domkirke

Frobeniusorglet Skálholt

Hvornår de første kristne på Island kom, er lige så uklart, som vi kender det fra Danmark. De skriftlige kilder er sparsomme, men i år 1000 blev kristendommen officielt indført af Altinget. Det var dog en beslutning, der blev truffet under stærkt pres fra den norske kong Olav Trygvason, som ville isolere Island, hvis man ikke gennemførte kristendommen. De gamle nordiske guder havde stadig en stor plads i det islandske samfund, men mere i det skjulte.

Der var to bispedømmer på Island i 1500-tallet, hvor den ene jo lå i Skálholt, som også havde uddannelsen af præster. Herfra rejste en del unge præster til Wittenberg, hvor de blev inspireret af Luthers tanker. De ville derefter indføre reformationen i på Island. Det blev dog en dramatisk historie, da biskoppen på det nordlige Island, Jon Arason, holdt fast i den katolske tro, og samlede mange tilhængere i kampen mod reformationen. I 1550 drog han til Skálholt med 150 mænd for at "frelse" befolkningen der. Han og hans to sønner blev taget til fange og halshugget lidt nord for kirken. Der står en sten hvor det siges, at blodet fra de tre mænd ikke kan vaskes af. Med denne blodige udgang blev reformationen officielt indført i Island.

I forbindelse med 2. Verdenskrig kom der en tysk flygtning, en meget veluddannet kirkemusiker, til Island. Han fik en stor

betydning for udviklingen af den islandske kirkemusik i nyere tid. Det indtryk man får af de islandske kirkemusikere er, at de er meget internationalt orienterede, samtidig med at de også vil styrke deres egen identitet. Det afspejles tydeligt i den salmebog, som den islandske kirke udgav i 2022. Det er jo velkendt, at islændingene værner om deres sprog, og altid forsøger at danne nye ord for nye begreber, i stedet for at adoptere især engelske ord, som vi gør på kontinentet. Men som modstykke til dette, finder man 23 udenlandske salmer på originalsproget i den nye salmebog. Naturligvis, synes vi måske, er der derfor også salmer med dansk tekst, "Dejlige er jorden" og "Det er så yndigt at følges ad", engelske tekster, men også en salme med japansk tekst. Derudover er der en del nordiske salmer, der er oversat til islandsk. Der er relativt mange gamle danske salmer med tilhørende dansk melodi, og så er der tre nyere danske salmer med: "Du, som har tændt millioner af stjerner", "Du satte dig selv i de nederstes sted" og "Med favnen fuld af kærlighed". I den tilhørende koralbog er alle vers trykt med under noderne.

Konferencen bød på en flot koncert i Skálholt Domkirke med Skálholtkórrinn, et kor bestående af dygtige amatorsangere fra egnen. Det er imponerende, at man kan samle et så godt kor i det tyndt befolkede område. Man kan udtrykke det således:

hvis man "måler" kvaliteten af koret og dividerer det med antallet af indbyggere pr. kvadratkilometer, vil det være et af Europas bedste amatorkor. Det var en stor fornøjelse at høre koret synge et fint program med islandske komponister, blandt andet med en række eksempler på de nye salmer, der er kommet med i salmebogen. Inden vi hørte koret, var vi alle ved at falde bagover af en forrygende version af Bachs D-dur fuga spillet af domorganist Jón Bjarnason, som også er korets dirigent. Konferencens leder, Margrét Bóasdóttir, gav os en smuk sopransolo sammen med koret.

Ved konferencen var der naturligvis også en gudstjeneste, hvor deltagerne bidrog med korsang og orgelspil, samt flere andagter. Ved en af dem sang vi efter bedste evne gregoriansk på islandsk. Der var også indlagt udflugter i programmet, blandt andet til Thingvellir Nationalpark, hvor Altinget indførte kristendommen i år 1000. På stedet er det opført en lille smuk kirke, hvor vi holdt en andagt.

Det var berigende dage, meget professionelt planlagt af Margrét Bóasdóttir, som netop har modtaget ridderkorset af Falkeordenen for sit store arbejde for kirkemusikken, og ikke mindst korlivet, både på Island og internationalt. Til næste år finder konferencen sted i Strasbourg.

Andagt i Thingvellir Kirke

Thingvellir Kirke

Roskilde Domkirke

Frederiksborg Slot

Foto: Tine Uffermann, VisitNordsjaelland

Carlsberg

EKSKURSIONER I FORBINDELSE MED NKS 2024

I forbindelse med de nordiske kirkemusiksymposier er der tradition for at lave ekskursioner for de deltagende inden symposiet åbner. Således vil det også være i år, hvor der er planlagt seks forskellige tilbud torsdag den 19. september.

Tanken har været at lave en kombination af bemærkelsesværdige orgler og vigtige turistattraktioner. Der har været rigtig mange fine orgler i overvejelse, men valget er faldet på tre busture, hvor der både er tid til at høre orgler og se andre seværdigheder.

De går henholdsvis til Roskilde og Sorø, Frederiksborg og Fredensborg Slot samt til Helsingør. Der bliver en vandretur i København til fire romantiske orgler, en byvandring i Kierkegaards og Grundtvigs København, og endelig en tur til klokkespil i København.

Man kan se mere udførlige oplysninger på hjemmesiden nks2024.dk

1. SØNDAG I FASTEN, 2. TEKSTRÆKKE

Babett Hartmann, organist i Lyng-Uggeløse Kirker, fortæller om sine musikvalg

Lyng og Uggeløse Kirker er to sjællandske middelalderkirker, der har gudstjeneste alternerende søndage. I Lyng Kirke står der et 20 stemmers barokorgel i modificeret middeltonestemning, oprindelig bygget af Frobenius & Sønner og ombygget af Carsten Lund i 2007. Uggeløse har et tomanualers Jensen & Thomsen-orgel i let romantisk stil med voix celeste og fire ottefodsstemmer. På dagens søndag, 1. søndag i fasten, er der højmesse i Uggeløse Kirke.

Babett Hartmann, der har været ansat i de to kirker siden 1. april 2023, fortæller, at begge kirker har en god akustik, ikke for tør, men til en normal højmesse undgår hun at bruge orglernes høje stemmer, som f.eks. mixtur. Der er ansat en kirkesanger, der ind imellem laver sangsoloer, dog ikke denne søndag. Under altergangen synges en salme.

I sit musikvalg lader Babett sig inspirere af dagens tekster. Denne søndag markerer begyndelsen på fastetiden, og lektien handler om Kain og Abel og uddrivelsen fra Paradiset. "Det er en dramatisk tekst med kød på, hvilket jo ikke er tilfældet alle søndage. Kain og Abel skændes, og menneskenes synder trækker lange spor. Hvis gudstjenesten havde foregået i Lyng Kirke med barokorglet, kunne jeg godt have valgt at spille Buxtehudes eller Bachs "Durch Adams Fall". På det mere romantisk klingende orgel i Uggeløse foretrækker jeg Alains "Lamento", der sætter tonen for lektien med sin vemodige stemning. Det er en svær søndag, dyster på en måde, så jeg kan godt vove at spille moderne musik uden at tabe menigheden. De værdsætter musik, er mest til klassisk, men også åben for mere moderne

musik. Jeg er så heldig at have en præst, der er uddannet trompetist og selv undertiden spiller sammen med mig ved gudstjenesterne. Det giver en god kontakt."

Præsten annoncerer præ- og postludium i meddelelserne efter prædikenen, hvor menigheden så orienteres om organistens musikvalg. Postludiet er mere fransk romantik, Viernes "Cortège". "Stykket står i mol, men har en opløftende slutning, og vi vil jo gerne have, at menigheden går opløftede ud. Musikvalget skal signalere, hvor vi skal hen i fastetiden, for det stopper jo ikke her med brodermordet. Musikken skal passe til teksternes stemning og tidsperioden."

Babett Hartmann

Uggeløse Kirke

Musikvalg

Præludium: Jehan Alain: *Lamento*, JA 14

Postludium: Louis Vierne: *Cortège fra 24 Pièces en style libre*, Op. 31,1.

Uggeløse Kirkes orgel

COME SUNDAY

- orgeljazz i kirken

Vi er en dansk trio, der har specialiseret sig i at spille koncerter i kirkerummet.

Gruppen består af Hammond-organisten Kjeld Lauritsen, tenorsaxofonisten Jan Harbeck og trommeslageren Espen Laub von Lillienfeld.

Repertoiret er af Duke Ellington, Billy Strayhorn og bandets medlemmer. Musikken er udgivet på pladen "Come Sunday".

Improvisation, samspil og nærvær er i fokus. Koncerten indeholder desuden en hyldest til de amerikanske gospel-organister.

Vi har siden starten spillet i kirker landet over. Kontakt os for en konkret dato, med kort eller lang frist. Prisen vil være 12.000 kr.

Kontaktinfo: Kjeld Lauritsen - havenr18@gmail.com - tlf: 2049 7405

Uddannelse til organist, kirkesanger og kirkekorleder

Undervisning på basislinjer og eksamenslinjer

Basislinjer:

- Sang
- Orgel

Eksamenslinjer:

- Kirkemusiker med orgel og korledelse
- Kirkemusiker med sang
- Kirkemusiker med sang og korledelse

Løgumkloster Kirkemusikskole
lkms@km.dk
Tlf. 74 74 40 70

Sjællands Kirkemusikskole
sjkms@km.dk
Tlf. 46 32 03 08

Vestervig Kirkemusikskole
vvkms@km.dk
Tlf. 97 94 16 85

Tilmeldingsfrist:
1. marts 2024

Find mere information og tilmeld dig på:
www.kirkemusikskole.dk

FOLKEKIRKENS
kirkemusikskoler

FESTIVALER OG
KONCERTTRÆKKER

KØBENHAVN

3. februar – 27. april

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Orgelmatineer hver lørdag kl. 12

2.-23. februar

TRINITATIS KIRKE
Orgelkoncert hver fredag i
februar kl. 16:30

2. marts

TRINITATIS KIRKE
Freiburger Barockorchester kl. 19.30

11. februar – 3. marts

VOR FRELSERS KIRKE
Bach-maraton søndage kl. 15

1. februar – 6. juni

GRUNDTVIGS KIRKE
Orgelmesterkoncerter med temaer hver
første torsdag i måneden kl. 19.30
januar-juni og fra oktober

2.-4. februar

BRØNSHØJ KIRKE
Copenhagen International Clavichord Festival

HELSINGØR

24. marts, 26. maj, 17. juli,
27. oktober og 8. decemberSCT. MARIÆ KIRKE
Søren Gloorup Hansen spiller Buxtehudes
samtlige orgelværker fordelt
over 6 søndage kl. 15.00

AARHUS

2. marts - 27. april

SKT. LUKAS KIRKE
Torvedagskoncert hver lørdag i
marts og april kl. 12-12.30

VIBORG

8.-15. marts

Viborg Internationale Kirkemusikfestival
med koncerter i byens kirker

ESBJERG, VARDE OG RIBE

25. februar - 10. marts

Vestjysk Orgelfestival

DOKS-ARRANGEMENTER

2. februar, 8. marts og 12. april

Bestyrelsesmøde i DOKS

22. april

DOKS' årskursus i Fredericia

19.-22. september

23. Nordiske Kirkemusiksymposium
i København

KURSER

12. marts

Foredrag "Gade og Hartmann"
v/ Hans Chr. Hein i Løgumkloster

6. april

Mentaltræning for musikere
v/ Margrethe Smedegaard i Roskilde

12. april

"Løgumklostersangbogen 50 år efter"
Kursusdag v/ Holger Lissner m.fl. i Løgumkloster*Organistbladet bringer oplysninger om koncert-
rækker, festivals og andre arrangementer. Send gerne
oplysninger om din arrangementsrække til
organistbladet@doks.dk*STAIRWAY
to
BACHRock-klassikere
med et strejf af Bach

En orgelkoncert med musik af
Led Zeppelin, Savage Rose, Procol Harum,
Jethro Tull, The Doors, kombineret med
Johann Sebastian Bach
i et patchwork af orgelbarok og
symfonisk rock,
arrangeret og fremført af
Sven-Ingvart Mikkelsen

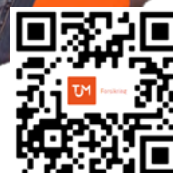
Ring eller skriv for nærmere oplysninger
Tlf 40877452 -
Email: organistmikkelsen@gmail.com

Forsikring

TJM gør
bilforsikring nemt

Jeg har en
bilforsikring, der er
tilpasset mig
og mine behov
- uanset om
jeg ejer eller
leaser.

Sammenhold
betaler sig

Scan koden, eller læs mere på
tjm-forsikring.dk/doks

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

FAMILIE PÅ LÆSØ OG SRI LANKA

Shalika Lalani Pedersen, organist og korleder ved Voer og Agersted Kirker, om at prioritere familie og musik

Som spæd blev Shalika adopteret af danske forældre, og de valgte at lade hende beholde sit Sri Lankanske fødenavn.

Selvom hendes liv har været i Danmark, har hendes afstamning en stor betydning for hende. "Da jeg var 31 år, valgte jeg på egen hånd at forsøge at finde frem til min biologiske familie i Sri Lanka. Det lykkedes at finde min biologiske mor, samt to af mine søskende. Jeg har stadig kontakt med familien på Sri Lanka, primært med min søster og hendes søn. De er en fattig familie, men klarer sig så godt de kan. Pudsigt nok er de selv musikinteresserede, og min nevø har tidligere spillet violin."

Sri Lanka har i mange år været i en kaotisk situation med krig, tsunami, terror, covid19. "Jeg har ikke kunnet besøge Sri Lanka så meget som jeg ville, men i 2021 begyndte jeg at importere Sri Lankanske produkter, som jeg forhandler i Danmark. Produkterne består primært af hånddrejede og malede trækrugger, meget farvestrålende med or-

namenter. Kunsthåndværkerne på Sri Lanka bor og arbejder i nogle af Sri Lankas fattigste områder og sælger deres krugger ved vejsiden. Mit ønske har hele tiden været at støtte lokale kunsthåndværkere, og at generere overskuddet til min søster og hendes søn."

Shalika har altid spillet musik, først blokfløjte, guitar og klaver, og hun sang i flere år i Skalborg Kirkes ungdomskor hos Eva-Marie Kjæhr, som gav hende orgelundervisning. Hun søgte efterfølgende optagelse på kirkekemusikskolen og senere det daværende Nordjysk Musikkonservatorium/Det Jyske Musikkonservatorium, hvorfra hun er uddannet klassisk organist og korleder.

I dag er hun organist ved Voer og Agersted Kirker. Shalika fortæller, at orgelmusikken selvfølgelig spiller en stor rolle for hende, men kormusikken er hendes største fokus: "Jeg har to små og velklingende orgler, men kormusikken er mit fokus i min nuværende stilling. Jeg underviser pt. to ungdomskor og et voksenkor. Kormusik betyder noget helt

særligt for mig, og mit livs musikalske oplevelse som aktiv musiker var med Skalborg Kirkes ungdomskor i 2007, hvor vi bl.a. fik mulighed for at synge til en musikgudstjeneste i Peterskirken under vores koncertturné i Rom. Det var helt uforglemmeligt. Udover korarbejde underviser jeg i min nuværende stilling også i musikalsk legestue for dagplejebørn og babysalmesang. Det er måske ikke "klassisk" organistarbejde, men jeg holder af arbejdsopgaverne. Derudover spiller jeg sammen med andre professionelle solister, både klassiske og rytmiske. Vores kirkesanger er rytmisk uddannet, vi sparrer med hinanden i forhold til repertoire, og det har gjort mig mere alsidig i stilistisk henseende."

Shalika er glad for sin stilling på 31 timer, og fortæller at de har et fint kollegialt fællesskab og gode menighedsråd. "Min deltidsstilling betyder at jeg samtidig kan få tid til familien, som betyder meget for mig".